

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ**

Збірник наукових статей

ЛЬВІВ - 2023

УДК 37.041:811

ББК 81.2р.

А 43

*Рекомендовано Вченою радою факультету № 2 ІПФПНП ЛьвДУВС
(протокол № 7 від 13.12.2023)*

Рецензенти:

Оленюк О.В., доцент кафедри англійської філології факультету іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка кандидат філологічних наук, доцент

Андрусішин Р.М., заступник декана факультету №2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук

А 43 Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей / Укладач: Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2023. 131 с.

У збірнику акцентовано увагу на методичних аспектах, спрямованих на розвиток мовної культури як стратегічного засобу забезпечення лінгвістичної безпеки держави; формуванні іншомовної компетентності правоохоронців України, враховуючи сучасні виклики та потреби; міжкультурній іншомовній компетентності загалом, що стає ключовою у навчальному процесі. Увага приділена організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, використанню інноваційних форм та методів навчання мов. Досліджено використання онлайн-навчання як альтернативної форми традиційного навчання, його переваги та виклики. Окремі дослідження присвячені викликам та можливостям, які виникають у зв'язку із сучасними умовами навчання мов, зокрема у мультикультурному аспекті, підкреслюючи важливість розуміння різноманітності культур у процесі вивчення та використання мов.

**УДК 37.041:811
ББК 81.2р.**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2023

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті визначено дистанційне навчання неодмінною складовою сучасної освіти, особливо у контексті вивчення іноземних мов, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів для отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти.

В даній статті аналізується вплив дистанційного навчання на процес вивчення іноземних мов та висвітлюються основні недоліки, які можуть впливати на якість освіти та досягнення навчальних цілей, а також переваги, які сприяють ефективному вивченню та досягненню навчальних цілей студентів. Розглядаються такі аспекти, як обмежені можливості для практичного використання мови, відсутність безпосереднього контакту з викладачем та співрозмовниками, складнощі у самостійному навчанні та доступ до культурних знань.

Головною метою вивчення будь-якої іноземної мови є здатність ефективно спілкуватися. У дистанційному навчанні це можна досягти шляхом використання різних комунікаційних засобів, таких як відеоконференції, чати, форуми тощо, що дозволяють студентам вільно висловлювати свої думки та практикувати мовлення.

Зокрема, йдеться, про розвиток навичок самостійного навчання у дистанційній форматі, що велика увага приділяється самостійній роботі студентів. Вивчення іноземних мов вимагає постійної практики та вдосконалення. Через доступ до різних онлайн-ресурсів та матеріалів, здобувачі вищої освіти можуть самостійно вчитися і вдосконалювати свої навички у зручний для них час.

Також здійснюється аналіз, щодо розширення культурних знань, а саме вивчення іноземних мов включає в себе і вивчення культури та історії іноземних країн. У дистанційному навчанні, студенти можуть мати доступ до онлайн-музеїв,

виставок, фільмів та літератури, що допомагає краще зрозуміти культурну спадщину іншомовних народів.

Ключові слова: дистанційне навчання, освіта, спілкування, іноземна мова, переваги дистанційного навчання, недоліки дистанційного навчання, викладач, студент.

Abstract. The article defines distance learning as an indispensable component of modern education, especially in the context of learning foreign languages, which is based on the use of both the best traditional methods for obtaining knowledge and new information and telecommunication technologies, as well as on the principles of self-education.

This article analyzes the impact of distance learning on the process of learning foreign languages and highlights the main shortcomings that can affect the quality of education and the achievement of educational goals, as well as the advantages that contribute to the effective study and achievement of students' educational goals. Aspects such as limited opportunities for practical use of the language, lack of direct contact with the teacher and interlocutors, difficulties in independent learning and access to cultural knowledge are considered.

The main goal of learning any foreign language is the ability to communicate effectively. In distance learning, this can be achieved through the use of various communication tools such as video conferencing, chat rooms, forums, etc., which allow students to freely express their thoughts and practice speaking.

In particular, it is about the development of independent learning skills in a distance format, that much attention is paid to the independent work of students. Learning foreign languages requires constant practice and improvement. Through access to a variety of online resources and materials, higher education students can learn and improve their skills at their own convenience.

An analysis is also carried out regarding the expansion of cultural knowledge, namely, the study of foreign languages includes the study of the culture and history of foreign countries. In distance learning, students can have access to online museums,

exhibitions, films and literature, which helps to better understand the cultural heritage of the foreign-speaking peoples.

***Keywords:** distance learning, education, communication, foreign language, advantages of distance learning, disadvantages of distance learning, teacher, student.*

Постановка проблеми. В останні роки дистанційна форма навчання стала все більш популярною і широко використовується у багатьох освітніх закладах. Однак, цей перехід до дистанційного навчання, зумовлений різними обставинами, зокрема пандемією COVID-19, впливає на ефективність вивчення іноземних мов. У цій науковій статті досліджуються проблеми, з якими стикаються студенти і викладачі у процесі вивчення іноземних мов в умовах дистанційної форми навчання, а також надаються рекомендації для їх вирішення.

Дистанційне навчання для іноземних мов - це процес вивчення мови, що відбувається без присутності студентів та викладачів у традиційному навчальному приміщенні. У цій формі навчання використовуються різні технології та онлайн-інструменти, що дозволяють студентам отримувати навчальний матеріал, взаємодіяти з викладачем та спілкуватися з іншими студентами через Інтернет.

Як зазначають В. Вишнівський та М. Гніденко: «дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти» [1, с. 5].

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні і практичні аспекти дистанційного навчання були розглянуті в дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: А. Грокс, Д. Гаді, Х. Пейдж, В. Куклев, В. Ващенко, Д. Аветисян, А. Мелюхін, J. Adams, G. Норре, J. Kettunen та інші.

Метою нашого дослідження є аналіз проблеми вивчення іноземних мов в умовах дистанційної форми навчання, встановити їх вплив на освоєння іноземної мови студентами, а також запропонувати рекомендації щодо вирішення цих проблем. Результати дослідження можуть стати підставою для покращення

навчального процесу у дистанційній формі та сприяти більш успішному вивченню іноземних мов студентами.

Виклад основного матеріалу. Слід зауважити, що стрімкий розвиток дистанційної освіти в Україні почав відбуватися у зв'язку з ухваленням положень та нормативно-правових актів, а саме: Закон України «Про освіту», Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні», Наказ Міністерства освіти і науки від 08.09.2020 року № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання», Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.06.2022 року № 1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року», тощо

Дистанційна форма навчання – це щоденна підготовка до занять та робота на практичних заняттях з викладачами, засвоєння теоретичного матеріалу та обговорення практичних кейсів. Весь процес навчання проходить за підтримки викладачів окремих дисциплін. Студенти залучаються до роботи в наукових гуртках, школах, конференціях, круглих столах, проєктах з академічної мобільності тощо.

В свою чергу, дистанційне навчання для іноземних мов дозволяє студентам вивчати мову у зручній для них час і місце, використовуючи різні електронні ресурси та інструменти. Серед таких ресурсів можуть бути веб-сайти, інтерактивні підручники, відеоуроки, аудіо-матеріали, ігри та вправи для самостійного навчання. Крім того, студенти можуть мати можливість використовувати чати, форуми та відеоконференції для спілкування з викладачами та іншими студентами.

Дистанційне навчання іноземних мов має багато переваг, які сприяють ефективному вивченню та досягненню навчальних цілей студентів. Ось кілька основних переваг дистанційного навчання іноземних мов:

1. Гнучкість у часі і місці: Дистанційне навчання дозволяє студентам вивчати мову в будь-який зручній для них час і місце. Вони можуть вчитися з будь-якого місця, де є доступ до Інтернету, і розпланувати свій навчальний графік відповідно до своїх потреб і зобов'язань.

2. Розширений доступ до матеріалів: Онлайн-ресурси дозволяють студентам мати доступ до величезної кількості навчальних матеріалів, таких як відеоуроки, аудіо-матеріали, підручники та ігри. Вони можуть використовувати різноманітні ресурси для підвищення своїх навичок у читанні, письмі, слуханні та говорінні.

3. Інтерактивне навчання: Багато онлайн-ресурсів та платформ надають можливості для інтерактивного навчання мови. Студенти можуть виконувати вправи, грати в інтерактивні ігри, брати участь у відеоконференціях та форумах, що допомагає покращити навички мовлення та сприяє активному залученню до навчального процесу.

4. Більше автономії та самостійності: Дистанційне навчання стимулює самостійність студентів, оскільки вони відповідають за своє навчання. Вони можуть самостійно планувати свій

Незважаючи на багато переваг, дистанційне навчання іноземних мов також має недоліки, які можуть впливати на якість освіти та досягнення навчальних цілей. Ось кілька основних недоліків дистанційного навчання іноземних мов:

1. Відсутність безпосереднього контакту і взаємодії: Відсутність безпосереднього контакту з викладачем та іншими студентами може ускладнити процес спілкування та вивчення мови. Зв'язок з людиною носієм мови важливий для отримання повноцінної практики та відчуття мовного середовища.

2. Обмежені можливості практичного використання мови: Однією з ключових проблем є відсутність можливості практикувати мову у реальних ситуаціях. У традиційних класах студенти мали можливість спілкуватися між собою та з викладачем, а також використовувати мову під час відвідування іноземних країн. Ці можливості значно обмежені у дистанційному навчанні.

3. Відсутність миттєвого фідбеку: У дистанційному навчанні часто відсутня можливість отримати миттєвий фідбек з боку викладача або співрозмовника. Це може ускладнити процес корекції помилок та поліпшення мовленнєвих навичок.

4. Самостійна мотивація і дисципліна: В дистанційному навчанні студентам потрібно бути самостійними та самомотивованими, оскільки немає безпосереднього контролю викладача та спонукань з боку однокурсників. Деяким

студентам може бути складно зберігати дисципліну та регулярність у вивченні мови без постійного нагадування.

5. Обмежений доступ до ресурсів: Залежно від доступу до Інтернету та технологій, студенти можуть стикатися з обмеженим доступом до електронних ресурсів, які важливі для вивчення мови, таких як підручники, відеоуроки та інструменти для спілкування.

Усі ці недоліки можуть впливати на якість вивчення іноземних мов у дистанційному навчанні. Але з правильним плануванням, використанням відповідних методів та ресурсів, багато з цих проблем можуть бути подолані, щоб забезпечити якісне навчання і успішний розвиток мовних навичок студентів.

Дистанційне навчання як самонавчання було предметом численних досліджень в науковій галузі. Вчені досліджували ефективність та переваги самонавчання через дистанційні платформи. Ось кілька прикладів таких досліджень:

- Дослідження Андреаса Грокса та його колег: У своїх дослідженнях, Андреас Грокс та його колеги досліджували ефективність самонавчання мови через онлайн ресурси. Результати показали, що самостійне навчання забезпечує студентів відмінними можливостями для навчання іноземних мов, особливо при наявності підтримки інтерактивних інструментів та форматів.

- Дослідження Джона Гаді: Вчений Джон Гаді провів дослідження з оцінки результатів самонавчання іноземних мов при дистанційному навчанні. Результати вказують, що самонавчання мов за допомогою інтерактивних програм може бути дуже ефективним і забезпечити студентам високий рівень володіння мовою.

- Дослідження Хелени Пейдж: Хелена Пейдж досліджувала вплив самонавчання на мотивацію та успішність студентів у вивченні іноземних мов. Результати показали, що самонавчання через дистанційні платформи може підвищити мотивацію студентів та їхні результати в навчанні.

Ці дослідження свідчать про те, що самонавчання через дистанційні платформи може бути досить ефективним і сприяти досягненню навчальних цілей студентів у вивченні іноземних мов.

В процесі самостійної діяльності студентів їх мета стає більш динамічною, оскільки вони досягають вищого ступеня усвідомлення, зачасту переоцінюють та вдосконалюють її. Самоосвіта майбутніх викладачів шляхом дистанційного навчання досягає свого оптимального рівня, коли вона сама трансформується у постійні життєві потреби людини та забезпечує основу для навчання [3, с.251]. Фактором, що стимулює здобувачів освіти до самоосвітньої діяльності, є потреби у реалізації утилітарних цілей (підвищення, визнання, винагорода, заробіток) та здійснення прагнень досягти духовних цінностей [4, с. 230]. Більшість визначень самоосвітньої діяльності студентів полягають не тільки у встановленні цілей, змісту, форм, джерел і методів навчання, а також результатів цього процесу, які можуть виражатися у змінах людських цінностей, рис особистості, а також у свою чергу ведуть до еволюції його ставлення та поведінки. Самоосвітня діяльність в умовах дистанційної освіти є сукупністю цілеспрямованих зусиль та діяльності, спрямованих на досягнення змін у особистості саме за допомогою сформованих відповідних навичок та зусиль суб'єкта. Студент стає активною і самостійною навчальною одиницею, а викладач залишається тьютором, ментором, наставником, який виконує роль менеджера в самоосвітній діяльності, а не тільки носій та надавач знань [5, с.21]. На думку Мазіарза [2, с.191], провадження самоосвітньої діяльності повинно бути поступовим процесом, в якому принаймні мають бути наявні три ступені:

- елементарний, що полягає в оволодінні технічними навичками роботи самоосвітньої діяльності;
- вищий, що означає розвиток певних інтелектуальних навичок;
- найвищий, що є рівнозначний "посвяченню" в методи наукової роботи та формування позиції "рефлексивно-дослідницької діяльності".

Висновки. Отже, слід зазначити, що до переваг дистанційного навчання іноземних мов відноситься гнучкість у часі і місці, розширений доступ до матеріалів, інтерактивне навчання та розвиток самостійності і самомотивації студентів. Вони можуть вчитися у зручний для них час використовуючи різноманітні ресурси. Взаємодія з викладачем та іншими студентами через онлайн-

інструменти сприяє активному залученню до навчального процесу. Крім того, студентам пропонується більше автономії та можливість самостійно керувати своїм навчанням.

Недоліки дистанційного навчання іноземних мов включають відсутність безпосереднього контакту та спілкування, обмежені можливості практичного використання мови, відсутність миттєвого фідбеку, потребу у самостійній мотивації та дисципліні. Відсутність безпосереднього контакту може ускладнити процес спілкування та навчання. Однак, у дистанційному навчанні такі можливості значно обмежені, що перешкоджає формуванню мовленнєвих навичок та практиці мови в реальних ситуаціях.

Список використаних джерел.

1. Вишнівський В. В., Гніденко М. П., Гайдур Г. І., Ільїн О. О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Київ: ДУТ, 2014. 140 с.

2. Maziarz, C. (1966). The process of self-education. Warsaw: Państwowy Zakład Wydawnictw Szkolnych, p. 12.

3. Okoń, W. (1996). New pedagogical dictionary. Warsaw: Żak. p. 251.

4. Novatsky, T. V., Korabovskaya-Novachka, K., Baranyak, B. (2000). A new dictionary of labor pedagogy. Warsaw: Kind. WSP TWP, p. 230.

5. Polturzhytsky, J. (2002). Didactics for teachers. Plock: Novum. p. 21.